

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента на дисертацію

Литовченка Руслана Івановича

за темою: **«Механізми фінансового забезпечення розвитку інноваційної освіти у контексті підготовки конкурентоздатних фахівців»**,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючою потребою національної економіки у конкурентоспроможних фахівцях, здатних діяти в умовах інноваційного розвитку. Ефективне фінансове забезпечення інноваційної освіти є ключовим чинником модернізації освітнього простору та підвищення якості професійної підготовки. Недостатність дієвих механізмів фінансування обмежує можливості закладів освіти впроваджувати сучасні технології навчання та розвивати інноваційні освітні програми. Формування нових фінансових інструментів та моделей управління ресурсами є необхідною умовою зміцнення спроможності освітніх установ відповідати ринковим вимогам. Дослідження механізмів фінансового забезпечення інноваційної освіти сприяє обґрунтуванню ефективних підходів до підготовки висококваліфікованих кадрів в умовах трансформаційної економіки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні наукові результати дипломної роботи є обґрунтованими, що обумовлюється використанням здобувачем чітких наукових методів, ретельним аналізом значного обсягу наукової та нормативної інформації з теми дослідження, обізнаністю щодо сучасних актуальних напрацювань у сфері медичного забезпечення.

Робота характеризується системністю викладу матеріалу, акцентами на найважливіших компонентах, чіткою аргументацією.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Слід звернути увагу на **наукову новизну** роботи. Автором *вперше*: розроблено інтегровану багаторівневу модель фінансового забезпечення інноваційної освіти (макро-, мезо-, мікрорівні), яка системно поєднує державні, регіональні та інституційні фінансові потоки. Новизна моделі полягає у динамічній структурі з контурами зворотного зв'язку через KPI-панелі та EMIS, що забезпечує корекцію політики на основі даних, а мезорівень виступає адаптаційним хабом між державними пріоритетами та практикою закладів. *Удосконалено* системний підхід із ризик-орієнтованим прогнозуванням, фінансовою оцінкою та аналізом інституційного середовища для стабільного розвитку, модернізації бази та підтримки інновацій. Запроваджено методологію

«діагностика–імплементация» з GAP-аналізом та пріоритизацією розривів, що формує дорожню карту реформ. Комплексна оцінка ефективності фінансових механізмів здійснюється за шістьма блоками (правовий, фінансовий, інституційний, ринковий, цифровий, інфраструктурний), а мікрорівневий розподіл ресурсів поєднує формульне фінансування, KPI, внутрішні гранти та CAPEX. *Розширено теоретичні засади: уточнено функції фінансування, авторське визначення інноваційної освіти, класифікацію механізмів за джерелами, рівнями та інструментами (RBF, ISA, ваучери, ДПП) та методiku інтегрованого моніторингу, що забезпечує зв'язок фінансування з конкурентоспроможністю випускників та розвитком професійних компетенцій.*

У дисертаційній роботі, наукові положення вірогідні, що забезпечується теоретико-методологічною обґрунтованістю основних підходів, використанням комплексу методів дослідження.

Практичною цінністю дослідження автора можна вважати розробку пріоритетної дорожньої карти з конкретними завданнями, термінами, очікуваними результатами та відповідальними інституціями, що забезпечує поетапне впровадження змін у фінансуванні інноваційної освіти. Сформовано панель ключових показників для моніторингу реформ, яка дозволяє оцінювати результати та коригувати політику на основі даних. Розроблена інтегрована модель фінансового забезпечення поєднує макро-, мезо- та мікрорівні, забезпечує диверсифікацію, координацію, уніфікований управлінський інструментарій та орієнтацію на сталий розвиток. Вона слугує основою для програмно-цільового бюджетування, налаштування формульного фінансування з інноваційними KPI та побудови багаторівневої системи моніторингу й підзвітності (Prozorro, аудит, EMIS). Модель підтримує регіональну адаптацію політики (співфінансування, гранти, ДПП, розвиток інфраструктури) та внутрішній фінансовий цикл закладів (диверсифікація джерел, результатоорієнтований розподіл, внутрішні гранти, CAPEX). Вона структурує ролі учасників, джерела фінансування, механізми та очікувані результати, слугуючи планувальним і комунікаційним інструментом для держави, регіонів і закладів та сприяє переходу до фінансування за результатами, підсилюючи підготовку конкурентоздатних фахівців.

Результати дисертаційного дослідження належним чином аргументовані з використанням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Структура роботи є змістовною, послідовною та збалансованою в частині виконання поставлених завдань, висвітлення дослідницьких ідей.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому

Дисертація *Литовченка Руслана Івановича* є самостійним та завершеним дослідженням, виконаним на належному науковому рівні, яка характеризується

грунтовністю, високим рівнем теоретичного узагальнення, самостійністю наукового пошуку, творчим підходом до розв'язання наукових проблем.

Достовірність одержаних результатів підтверджується логікою проведення досліджень, яка структурно представлена в змісті дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне зазначити наступні дискусійні положення та зауваження до поданої дисертаційної роботи:

1. Авторське визначення поняття «інноваційна освіта» акцентує синергетичність, багатовимірність і роль у формуванні конкурентоздатної особистості. Було б доцільно чітко вказати, за якими емпіричними ознаками (індикаторами, критеріями) можна відрізнити «інноваційну освіту» від «просто якісної сучасної освіти» у статистичних та аналітичних розрахунках, щоб далі в роботі не змішувати ці площини.

2. У підрозділі 2.1 акцентовано увагу на аналізі державних програмних документів (зокрема проєкту Концепції цільової програми розвитку П(ПТ)О на 2022–2027 рр.). Разом з тим, опис носить переважно якісно-нормативний характер. Для посилення емпіричної частини розділу варто було б чіткіше пов'язати положення цих документів із фактичними бюджетними показниками (динаміка асигнувань, структура джерел, ступінь виконання доведених планових значень), тобто перейти від «аналізу тексту концепції» до оцінки її реальної фінансової імплементації.

3. У розділі пропонується система стратегічних напрямів фінансового забезпечення (табл. 3.11) та окреслюється перехід до інтегрованої моделі, що поєднує державну політику, регіональні партнерства й внутрішні фонди ЗВО. Разом з тим, не до кінця прозорим виглядає механізм пріоритезації цих напрямів: за якими критеріями вони ранжуються, як співвідносяться за очікуваним ефектом і ресурсомісткістю, чи оцінювався можливий конфлікт між цілями (наприклад, між фінансовою автономією ЗВО та жорсткішими KPI). Формалізація процедури відбору/пріоритезації дозволила б зробити дорожню карту більш верифікованою.

Водночас хотілося б підкреслити, що наведені вище зауваження та пропозиції мають переважно дискусійний характер і не знижують загального теоретико-методологічного рівня представленої роботи.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Аналіз змісту тез, тексту дисертації та фахових публікацій авторів свідчить про достовірність отриманих висновків. Висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями. Достовірність гарантується апробацією рекомендацій та великою кількістю наукових публікацій, що містять висновки дисертації.

Висновок. Дисертація є завершеною, самостійною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливу наукову проблему.

Актуальність теми, самостійність і завершеність здійсненого дослідження, наукова новизна і практична значущість одержаних результатів та опублікованих наукових праць та підстави зробити загальний висновок: дисертаційна робота **Литовченка Руслана Івановича** на тему «**Механізми фінансового забезпечення розвитку інноваційної освіти у контексті підготовки конкурентоздатних фахівців**» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а її автор **Литовченко Руслан Іванович** заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доценту
завідувач кафедри людського капіталу та лідерства
Міжрегіональної Академії
управління персоналом

Н. В. Головач